

GELUKKIG ZIJN WE MACHTELOOS

Eerder verschenen van Ivo Victoria:

*Hoe ik nimmer de Ronde van Frankrijk voor min-twaalfjarigen won
(en dat het me spijt)*

Ivo Victoria

Gelukkig zijn we
machteloos

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2022

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Sebes & Van Gelderen
literair agentschap te Amsterdam.

© Ivo Victoria, 2022
© Lebowski Publishers, 2022
Omslagontwerp: Dooreman
Omslagbeeld © Eva Mouton
Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 6710 3
NUR 301

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

'The eyes of fear want you to put bigger locks on your doors,
buy guns, close yourselves off. The eyes of love, instead, see all
of us as one.'

– Bill Hicks

Altijd wanneer drama's als deze zich voltrekken is er één persoon in het gezelschap die ijszig kalm blijft. Ome Lex is vaak die persoon geweest. Gedwongen om alleen en machteloos toe te kijken terwijl anderen wild om hem heen draaiden, door hun onwetendheid en angst verblind, met elke gil de chaos voedend als een gulzig kind. Nu staat hij hier. Op de heuvel. De helling overschouwend die naar de afgrond leidt. Hij strijkt met één hand over de revers van zijn colbert. In gedachten verzonken als een jager.

Volg zijn blik. Verklein het beeld. Verklein het tot je de perfect gecomponeerde foto ziet. Beneden, in de tuin, zit een Aziatisch meisje op de rand van een trampoline. Haar voeten centimeters boven het gras. Achter haar, iets verderop: een muur van klimop, waarachter weiden en de horizon schuilgaan.

Strakke jeans, baseballcap. Knalgele All Stars. Een arafatsjaal gedrapeerd over een getailleerd shirt. In haar handen: een spel.

Zacht zuchtend begint ze het lied te zingen. Haar benen wiebelen.

Dag Mahatsuko, dag lieve Mahatsuko, dag.

De geur van het buffet vermengt zich met de klanken van haar stem.

Dag Mahatsuko, dag.

Ze zwijgt. Iemand werpt een bal het grasveld op. Twee jongens komen tevoorschijn. Ze kijkt achterom, naar hen, kijkt weer vooruit,

naar hem. Ze springt van de trampoline en loopt naar de jongens, lichtvoetig maar traag, met de kin omhoog, speels en tegelijk voor- naam.

Een fiere gazelle.

Alleen als een beest I

1

Er dansen vlekken voor mijn ogen. En er hangt een geluid in de lucht. Ongrijpbaar, als mist. Een hoge, zingende toon. Het lijkt van buitenaf te komen. Dat kan allicht niet. Het zijn mijn oren die tuiten. Dat is het. Mijn lichaam zindert. Geperforeerd met duizend naalden. Pijn, overal pijn.

Behoedzaam draai ik mijn hoofd. Eerst naar links, en dan naar rechts. Naast mij zit de jan-van-gent. Roerloos. Vlakbij. Waar komt die vandaan? Hoe komt het dat hij zich op ooghoogte bevindt? Mijn billen zijn koud en vochtig, mijn broek en onderbroek doorweekt van het natte gras. Ik sta niet recht. Ik zit op de grond. Ik heb mijn handen naast mij neergezet, als pilaren. Mijn benen liggen voor mij. Frappant. Ik zit als het ware tot heuphoogte in de grond begraven – zoals kinderen weleens doen met hun vader op het strand. En iemand heeft die benen voor mij neergelegd.

De jan-van-gent mekkert. Hij klinkt niet zielig of triest, zoals daarstraks, maar eerder verbolgen.

Billie. Waar is Billie? Ik zie haar nergens. Ik ril, maar het is nog steeds warm. Nog warmer, zo lijkt het wel. Het miezert een beetje. De regen valt als zweet.

Wat is er gebeurd, waarom zit ik hier? Ik kan mij niks voor de geest halen. Helemaal niks. Ik trek mijn benen op, leg mijn handen op mijn knieën en buig voorover. Ik laat mijn hoofd rusten op mijn armen. Ik sluit de ogen.

Billie. Ik zie Billie weer staan. Ik zie hoe ze de storm uitdaagt als een toreador, lange haren als zwart zeewier in haar gezicht. Slanke armen dansend in de regen. Hey, Mahatsuko! Dat is het. Dat roept ze: Hey, Mahatsuko. Het lijkt alsof ze het tegen mij roept. Het klinkt alsof ze een dier opjut. Ik weet niet wie of wat Mahatsuko is.

En terwijl ik daarover nadenk, sta ik voorzichtig op. Ik maak enkele eenvoudige rek- en strekbewegingen. Het bloed begint weer door mijn lijf te stromen en langzaam trekt de pijn weg uit mijn botten. Ik betast mijn gezicht en mijn haren, die pluizig zijn. De zon breekt door. De zon die nog nét boven de aarde zweeft. En de wolken glijden weg, vanaf de horizon omhoog, zoals het doek op het toneel wordt opgetrokken voor een volgend bedrijf. Ik begin te lopen in de richting van de plek waar ik haar het laatst heb gezien. De vogel wipt achter me aan. Het lijkt iets beter met hem te gaan. Hij houdt me in de gaten. Een schrandere dier. Ik loop honderd, hooguit tweehonderd meter.

Daar ligt ze. Op de grond. Als een vod.

Ik kniel bij haar neer. Ook de jan-van-gent komt naderbij en gaat naast haar zitten op circa één meter van haar hoofd. Samen bekijken we haar. Een pop van porselein. Haar shirt gescheurd. Een lange, helderrode schram loopt over haar borstbeen vanaf haar hals. Ik kan niet zien tot waar. Ze ligt rustig, op haar rug, haar armen langs haar lichaam. Haar pet is afgerukt door wat het ook geweest is dat haar geveld heeft, en haar steile haren zijn nu verwilderd riet. De ogen gesloten. Ik hou een vinger voor haar neusgaten. Ik voel de warme lucht die haar lijf verlaat.

Hier zit ik dan. Een oude man bij het bewegingloze lichaam van een meisje. Wie ons nu kan zien zou merkwaardige gedachten

kunnen hebben. Maar niemand kan ons zien, behalve een vogel. Dit kan nog altijd nooit gebeurd zijn.

Ik denk aan die eigenaardige fluittoon die ik net hoorde en die nu is verdwenen, opgelost in de wind. En voor het eerst sedert we het feest achter ons lieten, denk ik aan dat bizarre verhaal van de ruis. Het zegt veel over wat er is gebeurd en wat het met mij doet.

Ik berisp mezelf. Billie is niet verdwenen. Ik ben bij haar. De ruis is niets meer dan een spook dat dwaalt in de hoofden van wanhopige vrouwen. Die gedachte moet ik vasthouden. Er is feitelijk niks aan de hand. Een meisje heeft het bewustzijn verloren. Dat is schrikbarend. Maar er is niets gebeurd met valse bedoelingen. Er is geen sprake van opzet of hogere machten. Ik moet mij niet in de maling laten nemen, als een dwaas, zoals iedereen. Blijf de dingen zien zoals ze zijn.

Toch voel ik mij bekeken. Iets ondoorgrondelijks in de lucht is met mij aan het spotten. Ik sla de handen voor mijn gezicht, ik knijp mijn ogen dicht zo hard ik kan, en probeer de duisternis zo diep mogelijk te maken. Het lukt me niet. Steeds keren ze weder, duiken ze op vanuit het zwart: de gezichten van Martha, Dirk en Hilde – goede mensen, die mij vanmiddag hadden onthaald als een verloren gewaande jeugdheld. Thomas, Simon. Het deed deugd hen te zien, het doet pijn te weten wat zij nu moeten denken. Nonkel César. Al die anderen, die ik nooit eerder had gezien, maar die mijn persoon vertrouwden op voorspraak van de mater familias, die niet kon weten dat zij het paard van Troje had binnengehaald. Allemaal goede mensen. Nauwelijks enkele uren geleden hieven wij het glas en zongen samen een lied. Nu zweven ze in de donkerte. Zonder lichaam draaien hun hoofden om het mijne en beurtelings kijken ze mij verwijtend aan, hun monden gesloten, hun lippen op elkaar geperst. Ik open mijn ogen en ik wapper met mijn handen, om hen te verdrijven.

Er was niets aan de hand. Niks. We zouden terug naar huis keren, en bij aankomst zouden we smakelijk lachen, zonder leed-vermaak, lachen om hun zorgen, die bittere vruchten van de menselijke verbeelding. Hun opluchting, ons gelijk. Maar nu ben ik er mij terdege van bewust dat die overwinning, die zo nakend leek, heden veraf is, zo ver als een vluchtende horizon.

Ik sta op en loop naar de barak. Daar ligt mijn colbert nog. Terwijl ik terug naar Billie loop, haal ik mijn sigaretten uit mijn jaszak, steek er een in mijn mond en stop het pakje weer in mijn broekzak, waar ik mijn aansteker vind. Ik til Billie voorzichtig op, en laat haar rug en hoofd steunen op mijn ene arm terwijl ik met de andere het colbert om haar schouders schik. Ik leg haar weer neer, knoop het jasje half dicht en steek de sigaret aan. De jan-van-gent kijkt op, naar mij, en dan weer terug naar Billie. Hij is de hele tijd niet van zijn plaats geweest. Hij lijkt kalm. Gelaten. Alsof hij treurt om een gelijke.

Ik zeg dat ik moet nadenken.

Hoe ze daar ligt. Niets meer dan een meisje dat slaapt. Dat is wat ik moet denken. De wereld is neutraal. Wij máken haar dramatisch, omdat we haar niet kunnen aanvaarden zoals ze is. Onze eigen geest is een valkuil. Die gedachte moet ik vasthouden. De dingen zien zoals ze zijn, geduldig wachten en dan meegaan met de stroom die komt, die altijd komt.

Ik inhaleer de rook en blaas hem weer uit, over Billie heen. Dat zou ze vies vinden, maar wellicht dat de stank haar kan wekken. Het is nu helemaal gestopt met regenen en het verbaast me hoe snel de druppels op haar huid verdampen. Er is nog altijd niks te zien in de omgeving, behalve de barak en een heuvel in het westen, waar de zon ondergaat – daarachter ergens moet de zee zijn. Ik heb geen benul hoe ver dat nog is. Mijn gsm. Daar heb

ik nog niet aan gedacht. Ik vind hem in mijn andere broekzak. Er parenen druppels aan de binnenkant van het scherm, dat leeg is.

Het westen. Dat betekent dat het huis wellicht de andere kant op is. Hoe lang hebben we gelopen, door deze eindeloze weide die ooit de lucht weerspiegelde? We zijn zeker niet in een rechte lijn gegaan. Dus terugkeren is geen optie. De grootste kans om een weg of een andere aanwijzing van menselijk leven tegen te komen ligt in het westen. Ergens bij de zee, of bij die heuvel, die bult daar in de verte. Daar moet een weg lopen. En op die weg moet bewegwijzering staan waarmee ik mezelf op de hoogte kan stellen van waar ik ben. Maar op de weg kunnen we gezien worden. Dat zou ongunstig zijn. We moeten ongeschonden terugkeren, ongezien, zoals we gegaan zijn.

Ik doof mijn sigaret in het gras. Als ik stevig doormarkeer heb ik een kans om de duisternis voor te blijven. De duisternis zal niet alleen mijn zicht bemoeilijken, maar ook dat van de anderen. Alles is erger in het donker.

Ik schuif mijn ene arm onder haar rug totdat haar hoofd tegen mijn schouder rust en mijn andere onder haar knieën. Zo til ik haar op, als een baby. Ze is goed draagbaar. Ik begin te lopen.

De jan-van-gent huppelt met mij mee. Hij kwettert en mekkert – het klinkt opgeruimd – en hij huppelt nog wat verder, neemt een kleine voorsprong. Wat gaat hij doen? Hij spreidt de vleugels. Wat gaat hij ondernemen? Hij slaakt een langgerekte kreet. En vliegt. Hij vliegt. Allemachtig. Dat is bijzonder. Curieus. Niet onverklaarbaar, zeker niet. Maar ik sta ervan te kijken. Hij is echt los van de grond, eerst nog zwalkend als een vliegtuig in nood dat rare capriolen maakt, dan wint hij aan hoogte en alras is hij een silhouet dat afsteekt tegen de maan, die ik nu pas bemerk. Groot en rond en helder aan de hemel, haar aders zichtbaar in het

laatste zonlicht. Waarom vliegt die vogel? Waar vliegt die schelm naartoe? Waarom nu? En dat geluid dat hij maakt. Hoogst ongewoon. Misschien wil hij mij de weg tonen, wil hij zeggen: omhoog, de heuvel op, wees vrij en zonder vrees, als een vogel. Larie. Dieren denken niet.

2

Precies een week geleden, ook rond deze tijd, zat ik thuis op de bank. Nietsvermoedend. Roerloos wachtend tot de dag voorbij zou gaan.

Dat zijn de mooiste momenten. De mensen schenken er weinig aandacht aan. Dan hoor ik ze, in de verte, druk toeterend dwars door die wonderschone schemering schuifelen. Zo leven de mensen, tegenwoordig. Op het ritme van geluid. De telefoon. Het scannen van hun boodschappen door de kassajuffrouw. Het belletje van de microgolfoven. Hun hersenen verslaafd aan het ritme van inkomende berichten. Op zo'n kleine computer. Waarmee je ook kan bellen.

Zonderling. Zo zien ze het niet. Het is nochtans magnifiek: het daglicht dat zachtjes uitdooft en zijn plaats afstaat aan het schijnsel van de sterren en de maan. Rustgevend ook. In principe raad ik het aan. Gedachteloos toekijken hoe de tijd verschuift. Het warme besef dat over je lichaam glijdt. Weer een dag die is voorbijgegaan. Het is aangenaam. Ik wacht graag. Normaal gezien is het mijn beste goede raad, aan ieder mens: wachten. Althans wanneer men mij erom vraagt. Het gebeurt niet meer zo vaak. En het zal er niet op beteren. Straks. Straks zullen mij heel andere vragen worden gesteld.

Die avond wachtte ik tot het helemaal stil en donker was. Echt donker wordt het nooit meer. Dat is het spijtige van de stad. Men

heeft de mensen het donker afgenomen. In Afrika. Daar. Daar hebben ze niet alleen honger. Daar weten ze ook nog wat echt donker is. Het is niet een en al kommer en kwel.

Dus het was stil en zo donker als het nog kan worden. Alles wat ik hoorde, was het tikken van de tijdsklok die ik op het stopcontact van de staande lamp in de hoek van de kamer heb gemonteerd. Een vernuftig apparaat. Elke ochtend stel ik hem bij, nadat ik in de krant de exacte tijd van de zonsondergang heb opgezocht. Het is mijn ritueel. Ik hou van rituelen. Die timer maakt een zacht ratelend geluid. Dat neem ik op de koop toe. Overdag wordt het moeiteloos overstemd door dagelijkse bezigheden: de koffie die loopt, het lekken van de waterkraan, de bladzijde van een boek die ik omsla. Ook echte stilte is bijna nergens meer te horen. Zelfs in Afrika is er altijd wel een krekel te vinden. In principe is dat jammer. Maar nu ben ik tot veel bereid, om te kunnen luisteren naar al was het maar één enkel vertrouwd geluid.

Het gebouw waarin ik woon is enorm en heeft een bepaalde vorm. Daarom noemen ze het De Walvis. Maar dan in het Engels. Ook weer zoiets. Ik was de eerste bewoner. Dat was een vredige periode. Helaas duurde het niet langer dan enkele weken.

De ene zijde van mijn flat kijkt uit op de straat en het water. De andere zijde op de binnentuin, en de deuren en ramen van de overige appartementen. Wanneer ik in die tijd 's avonds het licht uitdeed, werd alles donker en diep. Soms bleef ik minutenlang in de duisternis staren totdat ik stemmen meende te horen zingen, kinderstemmen die gesmoord door de muren omhoogklommen en weer wegzonken, alsof in al die lege ruimtes om mij heen engelen woonden. Dat gaf mij een veilig gevoel.

En deed ik het licht weer aan, dan loste het gezang op in het schijnsel. Dat was mijn licht. Aan de ene zijde wierp het

schimmen in de binnentuin. Aan de andere zijde was het zichtbaar voor de meeuwen die jaagden op de boten die de stad in voeren op de rivier. Ik kon de golven zien die door de kiel van de schepen naar het vasteland werden gedreven, waar ze tegen de kade te pletter sloegen. Soms spatte het water op, over de rand, tot op de straat. Er waren nog geen bomen geplant, geen straatlantaarns. Ik had vrij zicht. Waar vind je dat tegenwoordig nog? Welnu. Hier dus. Waar ik mij nu zo jammerlijk bevind.

Aan de ene zijde keek ik neer op de tuin. Waar je niet in mocht. Nog steeds niet. Het is een kijktuin. Ook weer zoiets. En aan de andere zijde zag ik dat grote wateroppervlak, blinkend in het licht van de maan. Als een spiegel. Maar dat wordt zo vaak beweerd. Dat een groot wateroppervlak erbij ligt als een spiegel. Terwijl dat uiteraard niet kan. Een spiegel is glad en water stroomt, danst, kabbelt. Een dronken spiegel. Dat is al beter.

Het was een mooie tijd. Ik denk er graag aan terug. Ik zou daar nu weer willen staan. In de buik van de moloch. Als een waakvlam die de snelheid van de tijd bepaalt.

Pas toen de duisternis compleet was, en de zon aan de andere zijde van de aardbol een nieuwe dag inluidde, sprong het licht aan. Ik besloot nog wat televisie te kijken alvorens naar bed te gaan. Het is een oud toestel. De eerste paar seconden na het indrukken van de knop blijft het scherm bewegingloos, stil. Dan flikkeren er kortstondig duizenden zwarte en witte stippen op die door onbekende krachten in elkaar worden gedrukt tot één smalle streep en dan klapt die streep opnieuw open, en tekent met onvaste hand kleuren en figuren die herkenbaar zijn, en wier schokkerige bewegingen langzaam stabiel worden, terwijl het geluid aanzwelt en verstaanbaar wordt. Iedere keer opnieuw hetzelfde procédé. Mooi, hoor.

Het was een actualiteitenrubriek. Een man en een vrouw werden door de verslaggever ondervraagd. De man was kalm, zijn gelaat strak. De vrouw had bloeddoorlopen ogen. Rode striemen op haar wangen. Ze stonden voor een huis. Een chic, vrijstaand huis buiten de stad. Er stonden twee auto's op de oprit, een ervan zonder dak.

De man zei: 'Dan ga je toch even voorzichtig door het lint.'

Bijzonder. De camera zoemde in op zijn handen, die in elkaar grepen.

De verslaggever draaide zich naar de camera om de gebeurtenissen te duiden, zoals dat heet. De ouders bleven achter hem staan. De vader boog het hoofd, de moeder keek recht in de lens, als een verschrikt dier.

Er kwam een foto van het meisje in beeld. Tegen een egaal lichtblauwe achtergrond, als een wolkeloze hemel, schonk ze mij een onzekere glimlach. Een jong meisje. Misschien iets jonger dan Billie. Geen kind. Geen vrouw. Nét te veel oogschaduw op. Typisch voor die leeftijd. Een stem gaf tips. Hoe dit te vermijden. Een oproep aan mensen om zich te melden wanneer ze iets hoorden of gezien hadden.

Ik had al eerder van de verdwijningen gehoord, een paar weken geleden. Eerlijk gezegd dacht ik dat het nieuws over zijn hoogtepunt heen was. Maar deze verdwijning voltrok zich gelijktijdig met de introductie van een element dat nieuw licht zou werpen op de zaak. De verslaggever kondigde aan dat men daar dadelijk, in de studio, dieper op in zou gaan. Hij somde nog één keer alle meisjesnamen op en sprak over 'een teken des tijds'.

Nu ik eraan terugdenk voel ik de woede weer opwellen. Als de mensen het niet weten, dan noemen ze het een teken des tijds. Zie mij hier staan. Zie ik er soms uit als een teken des tijds?

Waar die avond verslag van werd gedaan, was geen teken des tijds. Dat was de stem, het verhaal dat ze vertelde, en de manier waarop. Dat was de donkere, valse schaduw die zich de afgelopen periode in de hoofden van de mensen heeft genesteld, als een koekoek. Als de mensen de tijd zouden nemen, zou iedereen het zien. Het is zonneklaar. Je mag het niet hardop zeggen. Dat het, hoe betreuenswaardig ook, slechts een gebeurtenis is. Zo zeldzaam, dat de kans dat het iemand overkomt kleiner is dan de kans om de lotto te winnen. Het is nieuwswaardig omwille van haar uitzonderlijkheid. Een teken des tijds. Voor minder doen de mensen het niet meer tegenwoordig. Larie. Maar zoals gezegd: Ome Lex wordt niet zo vaak meer iets gevraagd. Laat staan dat ze mij ooit nog zullen geloven.

Was ik maar thuis. Zat ik maar weer op die bank televisie te kijken. Er zitten scheuren in. Dat krijg je, met skaleder. Het was begonnen als één kleine kreuk. Bij de juiste lichtinval was er niks te zien. Ik had geleerd om de staande lamp 's avonds een kwartslag te draaien. Na verloop van tijd was de kreuk opengespleten, als een puist, maar dan zonder de pus, er was enkel wat wit pluis uit gekomen. De puist groeide niet meer dicht. Het scheurtje zat precies aan de rand van het kussen, goed zichtbaar voor wie zich neer wilde vleien. Soms zag ik bezoek aarzelen. Ze wilden het niet erger maken. Ze probeerden het zitkussen om te draaien. Dat gaat niet. Het zit in de bank vastgenaaid. Ga zitten, gebaarde ik dan. Ga zitten, het maakt niks uit. Ik zou het willen herstellen maar dat kan niet. Skaleder is niet te herstellen.

Die scheuren ruïneren de hele bank. Dat is spijtig. Maar ik heb er vrede mee. Je moet het willen accepteren. Sommige dingen passen kapot beter in het plaatje. In het geval van mijn bank: tussen de kast gevuld met versleten vinylplaten en mijn piano

in de hoek van de kamer, naast de lange houten tafel met een halfllege fles wijn erop. Omgeven door de rook van mijn sigaret die ligt weg te branden in de asbak op de vloer. Wie ziet die voorwerpen wanneer ik er niet ben?

Er vloog een vlieg de kap van de staande lamp in. De geur verspreidde zich door de kamer, als de stank van een fabriek. De telefoon ging. Ik zette het geluid van de televisie uit en nam op.

Het was Martha.

‘Er is toch weer een meisje verdwenen, hè.’

Ik vertelde dat ik net de televisie had aangezet.

‘Hebt ge gehoord van die vrouwen, die dingen horen? Soms denk ik dat ik het ook hoor, Lex. Serieus.’

Ik lachte. Ik foeterde op de verslaggever. Tegen Martha kan ik veel zeggen.

‘Lex. Die man doet ook maar gewoon zijn job. Die moet ook leven.’

Misschien is dat het probleem. Dat alle mensen vinden dat ze moeten leven. Wat denken ze dan dat het betekent? Ik leef toch ook. Zonder dromen, maar ook zonder geesten, tot voor kort.

We spraken meer dan een uur. Martha vertelde over het jaarlijkse tuinfeest met de schoonfamilie van haar dochter Hilde, dat de volgende zaterdag plaats zou vinden – vandaag dus.

Hilde. Martha noemde haar naam en een warme stroom herinneringen gleed mijn lichaam binnen. Door Hilde – en het toeval – heb ik Martha en de rest van het gezin leren kennen. En via mij heeft Hilde op haar beurt haar echtgenoot, Dirk, ontmoet. Ook al toeval. Dus kijk. Zo kan het ook.

Martha’s zonen, Thomas en Simon, had ik ook al een hele tijd niet meer gezien. Alleen met Martha heb ik contact gehouden. Ik vroeg hoe het ging met Hilde, en Dirk. Of Hilde nog weleens

tekende, ze had talent – ik kende het antwoord maar dat vraag ik nu eenmaal altijd.

En ik vroeg naar Billie. Tenminste, ik herinnerde mij dat Hilde en Dirk een adoptie dochter hadden en vroeg mezelf hardop af hoe zij heette en hoe het met haar ging.

Martha aarzelde.

‘Billie,’ zei ze uiteindelijk. ‘Alles is in orde.’

Ik heb niet doorgevraagd. Dat kan ik altijd nog te mijner verdediging opwerpen, als dat telefoontje ter sprake zou komen.

Aan het eind van het gesprek merkte ik dat ik mijn linkerhand de ganse tijd op mijn borstkas had laten rusten, ter hoogte van mijn hart. Frappant. Uiteindelijk vroeg Martha of ik ook wilde komen. Die zaterdag. Vandaag. Daarstraks.

Het hele gezin zou er zijn, inclusief Isabelle, de vrouw van Simon. En hun dochttertje natuurlijk – een schattebout, had Martha gezegd en daar had ze gelijk in gehad.

Uiteraard ook de familie van Dirk: zijn vader, de vrouw van zijn broer. En nog enige nonkels en tantes van beide kanten die ik nooit eerder gezien had maar die mij zeker nooit meer zullen vergeten.

En ik vroeg nog of het niet ongepast was. Na al die jaren. En de helft van de gasten die mij niet kenden. Dat zal Martha toch nog wel weten? Dat ik niet meteen ja heb gezegd?

‘Ge moet niet bang zijn. Dat komt wel klaar,’ zei ze. Dat komt wel klaar. Zegt ze altijd.

Ik staarde naar het scherm dat geluidloos konde deed van nog meer onheil. Ik had wel zin in een verzetje. Dat was alweer een tijd geleden. Dus ik bedankte haar, stemde toe, nam afscheid en legde de hoorn neer.

Verdrietig licht speelde door de kamer. Ik bleef even zitten, in gedachten verzonken, mijn ogen op de vloer gericht. Tot ik

dat geluid hoorde. Een zinderende toon die mijn oren kietelde. Net als daarstraks. Ik stond op, liep door de kamer, keek door het raam. De lamp. Ik wierp een blik in de kap, waar niets dan verbrande lichaamsresten van vliegen lagen, stil. Ik legde mijn oor tegen de zekeringkast. De koelkast. Nee. Ik boog voorover bij het televisiescherm. Mijn haren werden aangezogen door de statische elektriciteit – dat moet er buitengewoon hebben uitgezien. Ik draaide het volume open. Ik draaide het volume dicht. En weer open. Dat was het. Niets meer dan dat.

Ik ben weer gaan zitten en keek verder naar de uitzending. Er werd een vrouw geïnterviewd in de studio. Ze had een bloemenjurk aan. Ik schatte ze een jaar of vijftig. Misschien iets ouder dan ik. De journalist keek haar ernstig aan en stelde vragen waar ik aanvankelijk niets van begreep.

De vrouw beweerde dat ze sinds enige tijd – toevalligerwijs sinds de verdwijningen waren begonnen – werd geplaagd door een mysterieuze ruis die verder niemand hoorde. Elke dag, waar ze ook ging. En elke nacht in bed, starend naar het plafond. Ze verkeerde in een permanente staat van afleiding. Ze keek haar gesprekspartners niet meer aan, maar omhoog, opzij, achter zich, alsof iemand haar op de hielen zat. Dat deel klopte. De journalist werd er ongeduldig van.

Ze vergat dingen. De deur op slot doen. De sleutel. Waar de auto stond. Waarom ze de stad in was gegaan. Niet bepaald zaken die ik nog niet over vrouwen wist. Maar deze vrouw was er zeker van: het was de ruis.

Ik nam een sigaret. Vroeger was roken een symbool van gezellig samenzijn. Nu maakt het je eenzaam. Dat vind ik een uitstekende ontwikkeling. Het geeft me de kans om ongestoord na te denken.